

Västerviks kommun

Granskning av barnkonventionens
efterlevnad

Building a better
working world

Innehåll

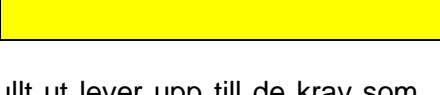
Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Avgränsningar	4
1.4. Genomförande	5
1.5. Revisionskriterier.....	5
2. Mål och styrdokument	7
2.1. Kommunövergripande styrning.....	7
2.2. Styrning inom nämnder och styrelser	10
2.3. Barns och ungas delaktighet i styrningen	15
3. Kunskaper kring barnkonventionen	17
4. Uppföljning av arbetet med barnkonventionen.....	20
5. Bedömning	22
5.1. Svar på bedömningar och revisionsfrågor	22
5.2. Rekommendationer.....	26
Källförteckning	27
Bilaga 1. Enkäterna i sin helhet.....	30
Bilaga 2. Ungdomsmotioner	35

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning med syfte att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsen och granskade nämnder arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna.

Granskningen besvarar fem revisionsfrågor. I nedanstående tabell framgår huruvida revisionsfrågorna bedöms vara helt, delvis eller ej uppfyllda. För närmare beskrivning av svaret på respektive revisionsfråga, se avsnitt 6 *Bedömning*.

Helt uppfyllt	
Delvis uppfyllt	
Ej uppfyllt	

Revisionsfråga	Bedömning
Beaktas och inkorporeras barnkonventionens grundprinciper vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument?	
Finns det beslut och målsättningar kring att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet?	
Finns det kännedom om barnkonventionen bland politik och tjänstemän? I vilken utsträckning har utbildning ägt rum?	
Finns det ett systematiskt arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa?	
Sker uppföljning av arbetet med barnkonventionen och hur väl grundprinciperna inkorporerats i arbetssätt och beslut?	

Vår sammanfattande bedömning är kommunstyrelsen inte fullt ut lever upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna. Bedömningen grundas på att det saknas en tydlig styrning, uppföljning och ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionen. Därtill saknas tillräckliga kunskaper om barnkonventionen inom kommunstyrelsen.

Vi bedömer att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden till stor del lever upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna. Vår bedömning grundar vi på att det finns framtagna riktlinjer som svarar mot barnkonventionens principer. Vi ser dock ett antal utvecklingsområden. Avseende socialnämnden ser vi att det inte genomförs uppföljning. Vi bedömer också att det saknas ett samlat grepp utifrån de många rutiner, riktlinjer och verktyg som finns, då det saknas ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionen. Därtill bedömer vi att det saknas tillräckliga kunskaper om barnkonventionen. Avseende barn- och utbildningsnämnden ser vi att befintliga rutiner, processer, handlingsplaner och verktyg med fördel kan förtydligas utifrån barnkonventionens grundprinciper.

Med utgångspunkt i granskningens iakttagelser rekommenderas kommunstyrelsen att:

- ▶ På kommunövergripande nivå klargöra vad barnkonventionen och dess principer betyder och vad arbetet utifrån barnkonventionen ska innefatta för Västerviks kommun.
- ▶ Tydliggöra arbetssätt och rutiner utifrån en uttryckt koppling till barnkonventionen och barnkonventionens principer för att medvetandegöra och förtydliga det arbete som bedrivs.
- ▶ Tydliggöra för och stödja verksamheterna i hur barnkonventionen ska tillämpas och vad tillämpningen ska innebära i praktiken.
- ▶ Systematiskt följa upp hur samtliga verksamheter tillämpar barnkonventionens principer samt vilka effekter det ger i verksamheten och för barn och unga i praktiken.
- ▶ Säkerställa genomförandet av identifierade åtgärder för att öka kapaciteten kring barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräckligt med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.

Socialnämnden rekommenderas att:

- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräcklig med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.
- ▶ Komma överens om ett gemensamt arbetssätt kring de många rutiner, riktlinjer och verktyg för att skapa ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionens principer.
- ▶ Säkerställa att utgångspunkt tas i barnkonventionen i samtliga beslut som rör barn med utgångspunkt i bland annat barnchecklistan och i mallen för tjänsteskrivelse.

Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att:

- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräckligt med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.
- ▶ Se över om styrdokument och rutiner kan förtydligas utifrån barnkonventionens principer.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svensk lag. Beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid alla avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn. Det är ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

Även om regering och riksdag har det övergripande ansvaret för barnkonventionens genomförande är det arbetet på regional och lokal nivå som ytterst avgör hur väl Sverige lever upp till barnkonventionens principer och krav. Beslut och verksamheter i kommuner och regioner har en avgörande betydelse om barn och unga ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Fyra av barnkonventionens 54 artiklar anses som grundprinciperna. Dessa är artikel 2 (barns lika värde och rättigheter, skydd mot diskriminering och bestraffning), artikel 3 (sätta barns bästa i första rummet i alla åtgärder och beslut som berör dem), artikel 6 (barns rätt till utveckling) samt artikel 12 (barns rätt till åsikter i frågor som berör dem).

Med anledning av det ansvar som åligger kommunens verksamheter i att följa barnkonventionen som lag har revisionen valt att göra en fördjupad granskning av barnkonventionens efterlevnad i Västerviks kommun.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att belysa och bedöma i vilken utsträckning kommunstyrelsen och granskade nämnder arbetar för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciper som anges ovan. Granskningen utgår från följande frågor:

- ▶ Beaktas och inkorporeras barnkonventionens grundprinciper vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument?
- ▶ Finns det beslut och målsättningar kring att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet?
- ▶ Finns det kunskaper om barnkonventionen bland politik och tjänstemän?
  - I vilken utsträckning har utbildning ägt rum?
- ▶ Finns det ett systematiserat arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa?
- ▶ Sker uppföljning av arbetet med barnkonventionen och hur väl grundprinciperna inkorporerats i arbetssätt och beslut?

1.3. Avgränsningar

Granskningen avser kommunstyrelsen, socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden.

1.4. Genomförande

Granskningen har skett genom dokumentstudier och intervjuer. Intervjuer har genomförts med kommunchef, kanslichef, tjänstepersoner inom enheten för arbete och kompetens¹, myndighetsenheten, grundskola och elever som ingår i ett elevråd samt nyckelfunktioner inom kommunstyrelsens förvaltning, socialförvaltning och barn- och utbildningsförvaltning. Därtill har kommunstyrelsens, socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens presidier intervjuats.

Två enkäter har skickats ut, dels till förtroendevalda och dels till ett urval av förvaltningarnas personal inom kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Enkäterna återfinns i sin helhet i bilaga 1, där också de specifika enheterna framgår. Urvalet av enheter har baserats på vilka som i högst grad arbetar med frågor som berör barn.

Den ena enkäten skickades ut till 112 tjänstepersoner och besvarades av 78, vilket innebär att svarsfrekvensen för tjänstepersonerna uppgår till 70 procent. Den andra enkäten skickades ut till 65 förtroendevalda och besvarades av 32, vilket innebär att svarsfrekvensen för de förtroendevalda uppgår till 49 procent. Nedan presenteras antal och andel svaranden per förvaltning, styrelse och nämnder.

Förvaltning	Antal	Procent
Kommunstyrelsens förvaltning	24	31 %
Barn- och utbildningsförvaltningen	40	51 %
Socialförvaltningen	14	18 %
Totalt	78	100 %

Styrelse och nämnder	Antal	Procent
Kommunstyrelsen	8	25 %
Barn- och utbildningsnämnden	15	47 %
Socialnämnden	9	28 %
Total	32	100 %

Tabell: antal och andel svarande per förvaltning, styrelse och nämnder.

Totalt har sex beslut tagna i kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden granskats, med fokus på om barnkonventionen har beaktats i besluten. Resultatet av beslutsgranskningen redovisas i avsnitt 5.

1.5. Revisionskriterier

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

FN:s konvention om barnets rättigheter

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svensk lag. Fyra av barnkonventionens 54 artiklar anses som grundprinciperna:

- ▶ Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- ▶ Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.
- ▶ Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.
- ▶ Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

¹ Enheten för arbete och kompetens ligger under kommunstyrelsen och har valts ut med anledning av att enheten hanterar ekonomiskt bistånd.

Skollagen

Lagstiftarna har tagit hänsyn till barnkonventionen i utformningen av skollagen som helhet, men det finns några paragrafer som illustrerar detta särskilt, bland annat följande:

- ▶ **1 kap. 8 §** Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag
- ▶ **1. kap. 9 §** Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.
- ▶ **1 kap 10 §** I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Socialtjänstlagen

- ▶ **1 kap. 2 §** Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.
- ▶ **3. kap. 3a 1§** Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och unga.
- ▶ **5 kap. 1 §** Socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.
- ▶ **11 kap. 10 §** När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter och inställning ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Kommunallagen

I kommunallagen anges att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Styrelsen ska även ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet (6 kap. 1 §). Nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten (6 kap. 6 §).

2. Mål och styrdokument

2.1. Kommunövergripande styrning

Den kommunövergripande styrningen berör styrning och ledning av utvecklingsarbetet med barnrätt, framtagna underlag/hjälpmiddel för beslut som rör barn samt planerade åtgärder framöver.

2.1.1. Styrning och ledning av utvecklingsarbetet

Det finns ett dokument vid namn *Mål- och styrdokument för Västerviks kommuns arbete med barn och ungdomar*, fastställt av kommunstyrelsen 2014. I dokumentet beskrivs bland annat styrning och ledning, hur samordning ska ske samt arbetssätt. Samordningsansvariga inom respektive förvaltning finns utsedda, som ska rapportera till en styrgrupp två gånger per år. Det anges också att respektive förvaltning ska avsätta minst 150 000 kr per år för finansiering av olika aktiviteter med fokus på samverkan. Det framgår av granskningen att ingen rapportering sker till styrgruppen och att ingen finansiering sker från förvaltningarna.

I dokumentet regleras vidare uppdraget för den styrgrupp som ansvarar för styrning och ledning av arbetet med barn- och ungdomsfrågor. Gruppen består av kommundirektör, utbildningschef, socialchef, kulturchef samt samordnande tjänsteman och ska sammanträda fyra gånger per år. Vi har efterfrågat men ej erhållit dokumentation från sammanträdena. Styrgruppens uppgift är att identifiera vilka frågor som kräver samordning och samverkan inom och mellan de verksamheter som arbetar med barn och ungdomar och medverka till att dessa frågor genomförs och följs upp. Utgångspunkten för styrgruppens arbete ska utgå från en framtagna värdegrund för arbetet med barn och unga. Värdegrunden togs fram i samband med projektet "Ung och Trygg", som genomfördes i Västervik 2011. Värdegrunden samt framtagna uppdrag för de olika verksamheterna ligger som en bilaga till mål- och styrdokumentet.

I intervjuer framkommer uppfattningen att det inte är tydligt vilket uppdrag som styrgruppen för barn och unga har i kommunen, inte heller vilka arbetsformerna är och på vilket sätt återrapportering ska ske. Flera av de tjänstepersoner som har intervjuats har inte haft kännedom om gruppen.

Det övergripande målet för arbetet är enligt styrdokumentet att alla barn och ungdomar ges möjlighet att nå sina mål och genomföra sin skolgång med godkända betyg, mår bra och upplever en god självkänsla. Målsättningen är att kommunens samlade resurser inom barn- och ungdomsverksamheten ska säkerställa:

- ▶ Att det gemensamma arbetet har ett inkluderande förhållningssätt.
- ▶ Att barn och ungdomar har goda levnadsförhållanden i en trygg och säker miljö.
- ▶ Att ett samlat och resurseffektivt förebyggande arbete och stöd sker för att motverka att barn och ungdomar hamnar i utanförskap.
- ▶ Att utgå ifrån en gemensam värdegrund i arbetet, där tillgänglighet, likvärdighet och gemensamt ansvar är nyckelbegrepp.
- ▶ Att med gemensam styrning och ledning genomföra insatser för att stärka barn och ungdomars rättigheter och delaktighet.

I intervjuer uppges det inte finnas kännedom om arbetet utifrån mål- och styrdokumentet för arbete med barn och unga. I intervjuer med kommunstyrelsens presidium framkommer att barnkonventionen finns med i diskussionen när mål och styrdokument tas fram men att barnkonventionen inte är beskriven i kommunstyrelsens budget. Det uttrycks finnas ett behov

att tydligare lyfta in barnkonventionen i den kommunövergripande styrningen. Arbetet med barnkonventionen beskrivs främst bedrivs i de verksamheter som arbetar med barn och unga.

Barn- och ungdomsnätverk

Inom Kalmar län finns ett barn- och ungdomsnätverk med uppdrag att samordna, sprida och implementera det arbete som görs med barn- och ungdomar i länets kommuner. Enligt beslut i kommunstyrelsen oktober 2018 är syftet med nätverket att stärka barn- och ungdomsarbetet i länet, vara rättighetsbaserat och utgå från barnkonventionen och den nationella ungdomspolitikens mål. Deltagarna i nätverket utses av respektive kommunstyrelse eller kommunfullmäktige för att få mandat att arbeta med frågan på lokal nivå. Deltagarna ska bestå av tjänstepersoner i kommunerna. Dessa ska rapportera om arbetet i nätverket i sin respektive kommun. Från Västerviks kommun ingår tre representanter i nätverket och styrgruppen ska ansvara för den övergripande styrningen av kommunens representanter i nätverket. Kommunens koncernledningsgrupp gav representanterna i gruppen i uppdrag att arbeta med kommunövergripande förberedelser inför att barnkonventionen skulle bli lag.

2.1.2. Information och underlag för barnrättsarbetet

Det finns en checklista för barnperspektivet vid beslut, antagen av kommunstyrelsen i november 2017, som ska användas av alla nämnder, förvaltningar och bolag. I checklistan finns sex frågor som ska ställas innan beslut fattas som rör barn. Om svaren är negativa ur barnens perspektiv finns rekommendation om att göra en djupare barnkonsekvensanalys. Redovisning av överväganden och ställningstaganden, till exempel andra intressen som vägs mot barnens, ska redovisas i beslutsunderlaget.

Därutöver finns en framtagen mall för tjänsteskrivelse där rubriken "barnperspektivet" ingår. Under rubriken beskrivs det att om ärendet påverkar barn så ska checklistan användas och att eventuell barnkonsekvensanalys, överväganden och ställningstaganden ska redovisas. Mallen ska enligt uppgift användas av samtliga nämnder och förvaltningar inom kommunen.

På kommunens intranät finns också följande information om barnkonventionen:

- ▶ Barnkonventionens grundprinciper
- ▶ Introduktionsfilm om barnkonventionen från Barnombudsmannen
- ▶ Checklista "barnperspektivet" vid beslut
- ▶ Om barn påverkas negativt av beslutet, ska en barnkonsekvensanalys² bifogas tillsammans med beslutet
- ▶ Barnombudsmannens webbutbildning om barnkonventionen
- ▶ Barnombudsmannens och Västra Götalands utbildningar om barnkonventionen

I tabellerna nedan presenteras förtroendevaldas och tjänstepersoners uppfattning om kunskap om checklistan och dess närvaro inför och vid beslut.

---

² Barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Källa: Barnombudsmannen.

Positiva synpunkter* avseende:	Förtroendevalda	Tjänstepersoner
Styrdokumentets tydlighet och beaktandet av barnkonventionens principer	BUN 97 % (29 av 30)	BUN 94 % (30 av 32)
	SON 94 % (17 av 18)	SON 43 % (6 av 14)
	KS 75 % (12 av 16)	KS 50 % (11 av 22)
	Totalt är 89% positiva (57 av 64)	Totalt 69% positiva (47 av 68)

*Till positiva synpunkter räknas de som svarat i hög utsträckning/till viss del på frågan i enkäten.

Positiva synpunkter* avseende:	Förtroendevalda	Tjänstepersoner
Kunskap om barnchecklistan och beaktandet inför och vid beslut	BUN 85 % (22 av 26)	BUN 25 % (14 av 57)
	SON 57 % (8 av 14)	SON 0 % (0 av 16)
	KS 73 % (11 av 15)	KS 13 % (5 av 38)
	Totalt 75% positiva (41 av 55)	Totalt 17% positiva (19 av 111)

*Till positiva synpunkter räknas de som svarat i hög utsträckning/till viss del på frågan i enkäten

Av tabellerna ovan kan det utläsas att majoriteten av de svarande, både förtroendevalda och tjänstepersoner anser att styrdokumentet är tydliga och att barnkonventionens principer är närvarande. Det är dock en högre andel av de förtroendevalda än tjänstepersonerna som svarat positivt.

Det framkommer också att endast en femtedel av tjänstepersonerna anser att det finns kunskap om barnchecklistan och att den beaktas inför och vid beslut. Denna uppfattning bekräftar i intervjuer, där det framkommer att det finns kännedom om barnchecklistan, som i att syftet är att den ska utgöra ett stöd inför fattande av beslut som rör barn. Det är dock inte tydligt hur den ska användas, till exempel kring hur dokumentation ska ske. Bland de förtroendevalda svarar 75 procent positivt på motsvarande fråga kring kunskap om barnchecklistan. Uppfattningen bland kommunstyrelsens presidiums ledamöter är att det varierar i vilken grad nämnder och förvaltningar beaktar barnkonventionen inför beslut och att barnchecklistan används i varierande utsträckning.

2.1.3. Planerat utvecklingsarbete

Det finns en åtgärdsplan vid namn *"Barnkonventionen blir lag 1 januari 2020 – hur kan vi förbereda oss?"* framtagen i december 2019 av kommunens representanter i barn- och ungdomsnätverket. Den beskriver vilka åtgärder som finns för att höja kommunens kapacitet gällande barnrättsarbetet. Följande åtgärder beskrivs i dokumentet:

- ▶ Ta fram utbildning kring barnkonventionen
- ▶ Samla information och utbildningsmaterial på intranätet
- ▶ Se över och eventuellt uppdatera barnchecklistan
- ▶ Uppmärksamma och sprida kunskap om ungdomsrådets funktion

Arbetet med de identifierade åtgärderna har enligt uppgift försenats på grund av Covid-19. En tidsplan har tagits fram i oktober 2020 som tydliggör vilka åtgärder som har genomförts och vilka åtgärder som ska genomföras och när de ska genomföras. Genomförda åtgärder är att samla information och utbildningsmaterial på intranätet, samt ett mailutskick till all personal med information.

Kommande åtgärder är:

- ▶ Rådfråga och föra dialog med kommunens kommunikationsavdelning för vägledning gällande kommunikationsplan inför kommande aktiviteter.
- ▶ Se över och eventuellt uppdatera barnchecklistan.
- ▶ Uppmärksamma och sprida kunskap om hur barnchecklistan ska tillämpas i praktiken.
- ▶ Ta fram en utbildning som bl.a. ska innehålla information om barnkonventionen och konkret vägledning i vad man ska ta ställning till i samband med beslut som berör barn.
- ▶ Uppmärksamma och sprida kunskap om ungdomsrådets funktion.

Tidsplanen för när åtgärderna ska genomföras sträcker sig från hösten 2020 till våren 2021.

Upplevelsen bland intervjuade är att de åtgärder som tagits fram av representanter i nätverksgruppen inte anses vara kända ute i verksamheterna och att åtgärderna inte har fått genomslag i det praktiska arbetet. Enligt uppgift är det respektive nämnd och förvaltning som ansvarar för att följa upp åtgärderna, dock är uppfattningen att det inte är tydligt hur uppföljning av åtgärderna ska ske.

Inom kommunen är det två medarbetare från socialförvaltningen och en medarbetare från barn- och utbildningsförvaltningen som genomgår en utbildning för att bli barnrättskoordinatorer. Utbildningen beräknas slutföras under våren 2021. Målet med utbildningen är att skapa förutsättningar för att systematisera arbetet med att uppfylla barnkonventionen som lag. Efter avslutad utbildning ska deltagarna ha övergripande kunskap och kompetens kring barnkonventionen och vad det innebär att implementera och tillämpa barnkonventionen praktiskt i kommunal verksamhet. Exempelvis kan en barnrättskoordinator vara ett stöd i att koordinera barnrättsfrågorna och implementeringen av barnkonventionen i en kommun eller förvaltning. Med anledning av att utbildningen ännu inte är avslutad beskrivs det vara svårt att veta hur barnrättskoordinatorerna kommer att arbeta och vilka uppdrag de kommer att få.

2.2. Styrning inom nämnder och styrelser

2.2.1. Kommunstyrelsen

Enheten för arbete och kompetens ligger under kommunstyrelsens förvaltning. Enheten arbetar med familjer och möter barn i familjer som uppbär försörjningsstöd. De styrdokument som finns inom enheten som rör barnkonventionen redovisas nedan.

Detaljbudget / Verksamhetsplan 2020, enheten för arbete och kompetens

Planen lyfter att enheten har ett särskilt fokus på insatser och avseende föräldrar med barn i förskole- och skolålder som lever i ekonomiskt utsatta familjer. I planen finns två mål med koppling till barnkonventionen:

- ▶ samtliga hushåll med barn som haft försörjningsstöd längre än sex månader ska ha erbjudits minst ett hembesök avseende barnets miljö i hemmet.
- ▶ användning av och utbildning i utredningsinstrumentet X³.

Riktlinjer för försörjningsstöd

I riktlinjerna beskrivs följande:

- ▶ Barnkonventionen som lag och vad detta har för inverkan för enheten.

---

³ Instrument X är ett standardiserat frågeformulär och en strukturerad process för framförallt nybesök inom ekonomiskt bistånd. Utredningen ger en initial bedömning av en klients behov för att bli självförsörjande.

- ▶ Hur enheten ges utrymme för bedömningar med barnrättsperspektivet i fokus.
- ▶ Att barn som bevittnat våld särskilt ska uppmärksammas och att anmälan ska göras till socialtjänsten.
- ▶ Att begreppet kvalitet inom området för försörjningsstöd bland annat innebär att barnrättsperspektivet beaktas.
- ▶ Att barnrättsperspektivet ska beaktas vid bistånd för nettobostadskostnader samtidigt som det står att det billigaste alternativet ska eftersträvas.

I riktlinjerna står det inget om samverkan med socialtjänsten.

I intervjuer med tjänstepersoner och förtroendevalda beskrivs att enheten för arbete och kompetens har fått ett specifikt uppdrag av kommunstyrelsen att utöka arbetet med barnrättsfrågor. Uppdraget finns inte dokumenterat.

Intervjuer och enkätsvar

Upplevelsen bland intervjuade tjänstepersoner på enheten för arbete och kompetens är att finns god kännedom om de mål som finns för försörjningsstödet verksamhet och att dessa är tydligt kopplade till barnperspektivet och främjar arbetet med barnkonventionen. Vidare beskrivs att de dokument i form av rutiner och riktlinjer som finns framtagna för verksamheten är tydliga. De intervjuades upplevelse är dock att kommunstyrelsens övergripande mål saknar en tydlig koppling till barnkonventionen, vilket medför svårigheter för verksamheterna att veta hur arbetet utifrån barnkonventionen ska bedrivas, prioriteras och förankras i enheten.

I intervjuer beskrivs vidare att det finns utmaningar inom enheten för arbete och kompetens att säkerställa att bedömningar och prövningar av barnets bästa sker utifrån barnkonventionen. Anledningarna uppges vara att det saknas tillräcklig kunskap kring hur barnkonventionen ska omsättas i det praktiska arbetet och att det saknar tydliga direktiv från politiken. Detta medför svårigheter för verksamheterna att veta hur arbetet utifrån barnkonventionen ska bedrivas, prioriteras och förankras i enheten.

Vid tidpunkten för granskningen pågår en kartläggning utifrån hur barnkonventionen kan implementeras i enhetens i processer, rutiner och i det dagliga arbetet. Arbetet sker utifrån ett forskningsprojekt kring levnadsförhållanden för ekonomiskt utsatta barnfamiljer i Västerviks kommun. En farhåga som lyfts av intervjuade är att det inte är tydligt hur arbetet ska drivas och prioriteras framöver då forskningsprojektet ska avslutas under 2020.

Ytterligare en utmaning som lyfts av intervjuade är att det inte är vanligt förekommande att de träffar barn inför och i samband med beslut av försörjningsstöd. Som en åtgärd har enheten beslutat att hembesök ska göras i de hushåll med barn för de som haft försörjningsstöd längre än sex månader. På grund av de rådande omständigheterna kring Covid-19 har hembesöken inte kunnat genomföras. Utifrån enkätsvaren är det mer än hälften av tjänstepersonerna som upplever att barnets bästa väger tungt i arbetet som rör barn.

Samverkan inom kommunen och externt med andra aktörer beskrivs som en viktig förutsättning för att arbeta med barnkonventionen. Det framgår att det i dagsläget inte sker någon samverkan internt eller utanför kommunen. Intervjuade upplever att enheten för arbete och kompetens oftast glöms bort i samband med olika samverkansfrågor. Exempelvis lyfts forskningsprojektet som nu drivs på enheten kunna bidra till ökad kunskap och stöd för övriga verksamheters arbete med barnkonventionen men upplevelsen är att detta inte tas tillvara idag. En samordnad och övergripande funktion som hade kunnat ge stöd i utvecklingen av det praktiska barnrättsarbetet efterfrågas.

Enkätresultatet visar att det är mindre än hälften av tjänstepersonerna som anser att förvaltningen har rutiner och riktlinjer för hur det löpande arbetet utifrån barnkonventionen ska

gå till och mindre än en fjärdedel som anser att rutinerna är tydliga kring att inhämta barns synpunkter inför beslut.⁴

De som intervjuats uppger att barnchecklistan inte är känd i verksamheten. I enkäten svarar 32 procent av tjänstepersonerna i kommunstyrelsens förvaltning att barnchecklistan inte används vid beredning eller vid fattande av beslut och 50 procent svarar att de inte känner till barnchecklistan.

2.2.2. Socialnämnden

De styrdokument som rör barnkonventionen som finns inom socialnämnden presenteras nedan.

Socialnämndens detaljbudget och verksamhetsplan 2020

Planen är fastställd av nämnden och beskriver att barnperspektivet ska genomsyra allt arbete inom socialnämndens verksamheter och all personal som arbetar med barn och ungdomar ska få information om barnkonventionen.

Årshjul för kvalitetsuppföljning och egen kontroll av ärendehantering

På myndighetsenheten finns årshjul framtagna för vuxengruppen, utredningsgruppen, barn- och ungdomsgruppen och mottagningsgruppen. I samtliga årshjul finns kontrollpunkter över hur det systematiska arbetet med egenkontroll ska bedrivas, som följs upp av 1:a socialsekreterare. Exempel på kontrollpunkter kopplade till barn är:

- ▶ Har barnet fått komma till tals i utredningen?
- ▶ Har barnet fått information om vart de kan vända sig vid oro och/eller missnöje med vården?
- ▶ Har barnet fått information om aktuell insats? Framgår det av dokumentationen?
- ▶ Har barnet fått möjlighet att få framföra sina önskemål och åsikter om aktuell insats?
- ▶ Har åsikterna beaktats?
- ▶ Om vi frångått åsikterna, är det motiverat?

Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering

Till årshjulens olika delar finns tillhörande stödmaterial med frågor kopplade till barnkonventionen. Exempel på frågor är:

- ▶ om barn och vårdnadshavare har gjorts delaktiga i sina ärenden.
- ▶ om barn har fått information om aktuell insats.
- ▶ om barnperspektivet har beaktats.
- ▶ om barnsamtal har hållits.

Utifrån resultatet av kontrollerna i årshjulet sammanställer varje 1:e socialsekreterare gruppsspecifika kvalitetsberättelser där mätpunkter, granskningsresultat, åtgärder och planerade åtgärder framgår. Kvalitetsberättelserna ligger sedan till grund för revidering av årshjulen inför nästkommande år. I kvalitetsberättelserna från 2019 finns följande exempel på utvecklingsområden som har koppling till barnkonventionen:

- ▶ Det upplevs som svårt att veta om barnet uppfattat att hen blivit lyssnad på i de fall beslut har gått emot barnets önskan.
- ▶ Dokumentation och motivering ska ske varför barnet inte har kommit till tals.

---

⁴ Enkäten är dock besvarad av flera enheter inom kommunstyrelsens förvaltning, se bilaga 1.

Checklistor för myndighetsenheten

Det finns ett flertal checklistor för myndighetsenhetens olika arbetsområden och processer. Dessa checklistor innehåller områden och frågor kopplade till barnkonventionen där exempel på sådana är följande:

- ▶ om Info lämnats till barnet och barnets synpunkter tagits tillvara.
- ▶ struktur för uppföljning och kontakter avseende barnet och måluppföljning.
- ▶ om beaktande av barnets delaktighet i utredningsprocessen samt att dokumentera barnets delaktighet i journal och utredning.
- ▶ syften med att samtala med barnet/att avstå samtal med barnet.

Barns behov i centrum (BBIC) – Grundprinciper

Det finns ett informationsmaterial framtaget av Socialstyrelsen som beskriver utgångspunkterna för arbetet med BBIC.

Rutiner - familjeorienterat arbetssätt

Rutinen beskriver vad ansvarig samordnare, behandlare och behandlingsassistent ska göra vid uppstart av ett gemensamt ärende vid familjeorienterat arbetssätt med föräldrar som har missbruk/beroende och har minderåriga barn.

Arbetsplan

En särskild arbetsplan finns för hur familjeenheten ska implementera barnkonventionen som beskriver utbildningsinsatser som ska nå samtlig personal innan den 31 december 2020 där ansvarig chef har ett uppföljningsansvar. Dokumentet innehåller information om att alla medarbetare ska arbeta utifrån barnkonventionen samt ha fördjupad förståelse för barnkonventionen och hur den ska implementeras.

Dina rättigheter i ett familjehem/HVB hem

Informationsmaterial är framtaget till barn och unga som är placerade i familjehem/HVB-hem. I dokumentet finns en beskrivning av vilka rättigheter som gäller för barn och unga i familjehem/HVB-hem, rättigheter vid kontakt med föräldrar och kompisar och vart barn och unga ska vända sig om något känns fel eller att de mår dåligt.

Intervjuer och enkätsvar

I intervjuer med socialnämndens presidium framkommer att de anser att styrdokumenterna är tydliga och att det i styrdokumenterna framgår hur arbetet ska ske utifrån barnkonventionen. Exempelvis lyfter de förtroendevalda att förvaltningen använder arbetssättet BBIC (Barns behov i centrum) i de flesta individärenden och att genom BBIC beaktas barnkonventionen. I de tjänsteskrivelser som tas fram till de förtroendevalda finns enligt uppgift dokumentation kring att BBIC har använts⁵. Uppfattningen att barnkonventionen är tydligt närvarande i styrningen stärks av enkätsvar som lämnats av förtroendevalda, där i stort sett samtliga anser att styrdokumenterna är tydliga.

Det är dock mindre än hälften av tjänstepersonerna som anser att barnkonventionen tydligt framgår i styrdokumenterna. Det framhålls likväl i intervjuer med tjänstepersoner på myndighetsenheten att arbetet med barnkonventionen är en naturlig del i förvaltningens arbete som avspeglas i verksamheternas rutiner, checklistor och stöddokument. Upplevelsen bland intervjuade tjänstepersoner är att årshjulen och checklistorna har en tydlig koppling till barnkonventionen och utgör ett bra stöd i arbetet med barnrättsperspektivet. Det framhålls att

---

⁵ Tjänsteskrivelserna innehåller personuppgifter och är sekretessbelagda.

det finns ett aktivt arbete utifrån barnkonventionen även om barnkonventionens grundprinciper inte tydliggörs i styrdokument framtagna av nämnd och förvaltning.

Avseende barnkonsekvensanalyser uppger samtliga förtroendevalda i enkäten att det görs uppföljningar kring om barnkonsekvensanalys ligger till grund för beslut som rör barn, medan tjänstepersoner svarar i enkäten att analyser görs i relativt låg utsträckning på förvaltningen.

2.2.3. Barn- och utbildningsnämnden

De styrdokument som rör barnkonventionen som finns inom barn- och utbildningsnämnden presenteras nedan.

Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan och detaljbudget 2020.

Planen är antagen av barn och utbildningsnämnden 2019-11-04 och beskriver att barnets bästa ska vara utgångspunkt i alla beslut som fattas. För den uppföljning och analys som görs under året är inflytande och delaktighet ett delområde.

Verksamhetsplan 2020 för grundskolan inklusive fritidshemmen.

I grundskolans verksamhetsplan finns ett mål med koppling till barnkonventionen: "elevernas känsla av delaktighet ska vara hög".

Utöver ovanstående finns det inom förvaltningen rutiner, processer, handlingsplaner, verktyg, mallar, information och bildmaterial med koppling till barnkonventionens grundprinciper för förvaltningens olika verksamhetsområden. I dokument för respektive verksamhet inom barn- och utbildningsförvaltningen beskrivs att arbetet utifrån barnens individuella behov, lärandemål och elevers förutsättningar står i centrum, att verksamheterna bedrivs i enlighet med skollagen och att nationella mål och direktiv styr förvaltningens arbete. Vidare beskrivs att barnets bästa ska vara utgångspunkt i alla beslut som fattas. Inom samtliga verksamheter beskrivs barns delaktighet vara ett prioriterat område, vilket beskrivs vara framträdande i de många styrdokument, mallar och checklistor som finns framtagna av verksamheterna.

En framgångsfaktor för att se till barnets bästa uppges vara att skapa en hög grad av delaktighet hos barn och elever. För att skapa delaktighet hos eleverna arbetar verksamheterna exempelvis med:

- ▶ Att barn- och elever får sina röster hörda genom de olika råd som beskrivs ovan.
- ▶ EHM-modellen, där varje ansvarig lärare ser till att elevernas röster ska bli beaktade.
- ▶ Olika aktiviteter och alternativa kommunikationskanaler ska göra barn delaktiga, hörda och interagerande inom förskolan.
- ▶ Elevenkät en gång om året i syfte att göra barn och unga delaktiga och ge dem möjligheten att påverka verksamhetens utformning.

Det framkommer att vid behov kan skolorna initiera så kallade nätverksträffar. Syftet med nätverksträffarna är att tillsammans med relevanta personer och aktörer, exempelvis från socialförvaltningen och barn- och ungdomspsykiatri, komma fram till hur alla tillsammans kan arbeta för barnets bästa. Vid dessa nätverksmöten ska enligt uppgift eleverna delta, och om eleverna inte deltar tillfrågas de innan mötet.

Intervjuer och enkätsvar

Utifrån enkätsvaren anser majoriteten av förtroendevalda och tjänstepersoner inom barn- och utbildningsnämnden att nämnden inkorporerar barnkonventionen vid framtagande av mål och styrdokument samt att dokumenten är tydliga. Detta bekräftas av intervjuerna med berörda förtroendevalda och tjänstepersoner.

Det beskrivs i intervjuer att mål och styrdokument inte specifikt nämner barnkonventionen och barnrätt, med anledning av att arbetet med barnkonventionen ingår i skolans huvudsakliga uppdrag, är inbäddat i skollagen och i de direktiv som förvaltningen har att förhålla sig till från Skolverket.

Barn- och utbildningsnämndens presidium beskriver att prövning av barnets bästa sker i alla beslut som rör barn genom att det i protokollen finns en motivering om barnperspektivet. I de fall som besluten bedöms vara negativa ur ett barnperspektiv upprättas enligt uppgift barnkonsekvensanalyser. Checklistan som är framtagen av kommunstyrelsen används enligt uppgift som stöd innan beslut fattas som rör barn. I intervjuer med barn- och utbildningsnämndens presidium och tjänstepersoner är de eniga om att checklistan främst utgör underlag för politiken, då verksamheten har sina egna verktyg och rutiner, trots att det framgår att checklistan ska användas av alla nämnder och förvaltningar. Utifrån enkätresultatet anser 52 procent av tjänstepersonerna att rutiner för att inhämta barns synpunkter inför beslut som rör barn är tydliga och 90 procent av tjänstepersoner upplever att barnets bästa väger tungt i arbetet som rör barn.

2.3. Barns och ungas delaktighet i styrningen

Ungdomsråd

I uppdragsbeskrivningen framgår att ungdomsrådet i Västerviks kommun är ett partipolitiskt och religiöst obundet råd, med syfte att verka för att ungdomar mellan 13-23 år ska få ett större inflytande och möjlighet till delaktighet i den politiska beslutsprocessen. Ungdomsrådet ska:

- ▶ vara en dialogpartner för politiker och tjänstepersoner
- ▶ fungera som en remissinstans i ärenden som rör barn och unga
- ▶ sammanträda regelbundet genom minst 10 möten per år, en gång per månad.

Ansvariga för ungdomsrådet är en fritidsledare från kulturenheten inom kommunstyrelsen förvaltning tillsammans med tre förtroendevalda politiker. Rekrytering av ungdomar till rådet sker genom kommunens hemsida, via sociala medier och genom besök i skolorna. För att nå fler unga planeras marknadsföringsinsatser med hjälp av kommunens kommunikatörer samt besök på fritidsgårdarna runt om i kommunen.

Varje verksamhet ansvarar själva för att implementera ungdomsrådets synpunkter i sina förslag till beslut inför politisk ärendeberedning. Det finns en rutin som beskriver hur remisser ska ske till ungdomsrådet, som beskriver följande:

- ▶ Samtliga nämnder/förvaltningar och kommunala bolag ska arbeta för att stärka barnperspektivet genom att ge barn och unga möjlighet att vara delaktiga i beslut som rör dem.
- ▶ Inför beslut ska samtliga verksamheter överväga om det är relevant att remittera ärendet till kommunens ungdomsråd.
- ▶ Vid remisshantering eller dialogmöte tas kontakt med ungdomsrådet.

Under 2020 har ungdomsrådet fått lämna in synpunkter på totalt sex remisser, vilka är:

- ▶ Motion om mobilförbud
- ▶ Narkotikahundar på skolan
- ▶ Flytt av SFI
- ▶ Förväntansdokument samt skolmåltider på högstadiet
- ▶ Handlingsplan för kommunernas aktivitetsansvar
- ▶ Ungdomsmotioner

Det beskrivs att barn- och utbildningsförvaltningen är den förvaltning som till största del använt rådet som remissinstans. I viss utsträckning har även kommunstyrelsen använt rådet. Övriga förvaltningar har inte tillfrågat ungdomsrådet i någon större utsträckning.

I intervjuer med tjänstepersoner framkommer en viss kritik mot att ungdomsrådet inte blir representativt för alla barn och unga ur ett demokratiskt perspektiv. Argumentet förs utifrån att rådet består av en relativt homogen grupp, som har kunskaper om sina rättigheter och är engagerade i politiska frågor. Samtidigt upplevs det vara en utmaning att skapa ett ungdomsråd som blir representativt, då kommunen täcker en stor geografisk yta. I EY:s enkät framkommer även att kritik har riktats mot arbetssättet inom ungdomsrådet. Som en åtgärd för att låta fler ungdomar komma till tals, pågår en översyn av möjligheterna med en kommunövergripande struktur för att föra dialog med ungdomar. Även arbetsformen för ungdomsrådet ses över.

Ungdomsfullmäktige

Ungdomsfullmäktige hålls en gång om året och beskrivs som en funktion för att tillvarata barn och ungas synpunkter och låta dem påverka verksamheten. Inför ungdomsfullmäktige skriver gymnasieelever i åldrarna 15-19 år fram motioner, nominerar motioner och erhåller coaching i motionsskrivandet från förtroendevalda och tjänstepersoner. De motioner som blir nominerade tas upp i kommunfullmäktige. Totalt behandlades nio ungdomsmotioner vid fullmäktiges sammanträde i september 2020. Av dessa nio motioner beslutade kommunfullmäktige att avslå tre och de övriga sex ansågs vara besvarade (se bilaga 2).

Det framkommer i intervju att det inte finns en direkt koppling mellan ungdomsrådet och ungdomsfullmäktige. Enligt uppgift har ungdomsrådet informerat eleverna om sitt arbete i samband med ungdomsfullmäktige.

Råd på skolorna

Inom barn- och utbildningsförvaltningen finns olika råd där barn och ungas röster blir hörda och där möjlighet att påverka verksamheternas utformning ges barn och unga. De råd som finns under barn- och utbildningsförvaltningen är:

- ▶ *Elevråd*, leds av olika personer utifrån skolans beslut. Det kan vara rektor, fritidspedagog, lärare, elever eller annan av rektor utsedd medarbetare.
- ▶ *Klassråd* lyfter det som är viktigt för klassen och för fram samt bereder ärenden till elevrådet. Leds oftast av läraren, men även eleverna kan vara de som leder mötena.
- ▶ *Fritidsråd* finns på fritidshemmen. Här lyfter eleverna frågor om det som är aktuellt för fritidshemmets verksamhet.
- ▶ *Kostråd* finns på samtliga skolor. Leds av skolans personal eller rektor och kostens medarbetare deltar. Ärenden bereds på klass- och elevråd.
- ▶ *Elevskyddsombud* på högstadierna. Deltar i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

I intervjuer med elever i årskurs 2, 4 och 6 som ingår i elevrådet beskriver eleverna att de känner till barnkonventionen och att de ska vara delaktiga i beslut som rör dem. Samtliga intervjuade elever har fått information om barnkonventionen i skolan men det varierar hur länge sedan de fick informationen: från några månader upp till två år. De flesta elever beskriver barnkonventionen utifrån rätten att uttrycka sin åsikt och vara delaktiga.

Upplevelsen bland samtliga intervjuade elever är att de görs delaktiga i beslut som rör barn och de upplever att de får vara med och påverka, främst i frågor som rör inköp av leksaker. Samtidigt beskriver de att inte alla elever kommer till tals, då det handlar om att ta plats och våga framföra och stå bakom sin åsikt. De äldre barnen lyfter att de saknar fokus på lärarnas skyldigheter utifrån vad barnen kan förvänta sig av dem och av undervisningen.

3. Kunskaper kring barnkonventionen

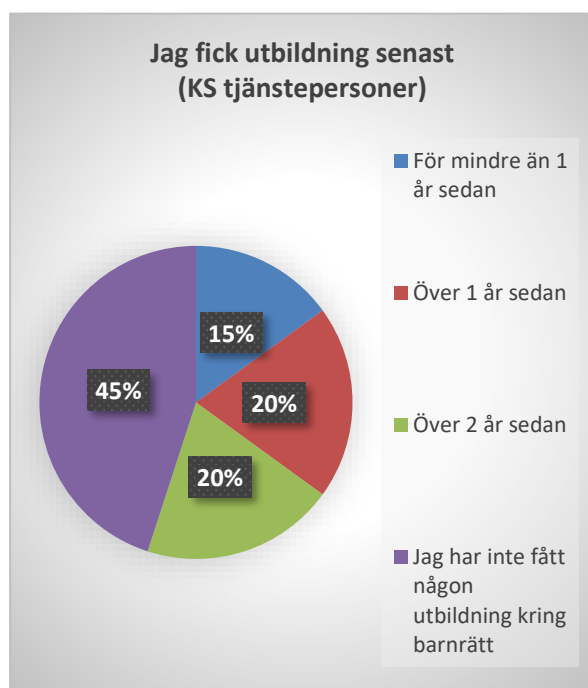
3.1.1. Kommunstyrelsen

Det sker ingen uppföljning på förvaltningsnivå eller på styrelsenivå kring vilka som gått utbildning i barnkonventionen eller i vilken utsträckning som utbildningar har ägt rum. Det är enligt uppgift upp till varje verksamhet att säkerställa att kunskap och utbildning ges kring barnkonventionen.

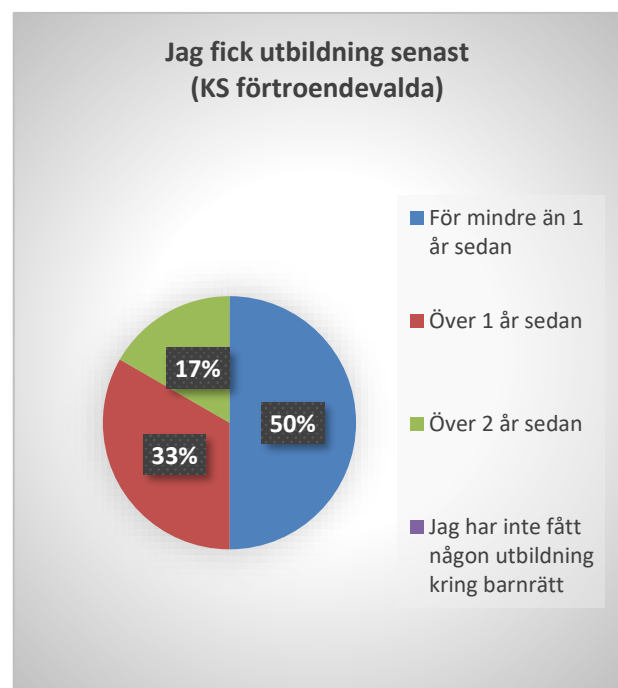
I intervjuer med förtroendevalda inom kommunstyrelsen beskrivs att samtliga inom nämnden har fått utbildning inom barnkonventionen. Detta bekräftas av enkätsvar, där fem av sex förtroendevalda uppger att de fått utbildning under det senaste året. Det är en högre andel förtroendevalda än tjänstepersoner som har fått utbildning i barnrätt de senaste två åren och majoriteten av tjänstepersoner anser att det finns behov av ökad kunskap inom förvaltningen.

Avsaknad av utbildning inom kommunstyrelsens förvaltningar styrks av enkätsvaren från tjänstepersoner, vilket presenteras i diagram nedan⁶. En stor del av tjänstepersonerna saknar utbildning i barnkonventionen och det framgår av fritextsvaren att vissa har deltagit i utbildningar som legat utanför kommunens egna initiativ och regi.

Tabell 1.1 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom kommunstyrelsens förvaltning baserat på 20 st svarande

Tabell 1.2 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom kommunstyrelsen baserat på 6 st svarande

⁶ Inom kommunstyrelsen besvarade 8 förtroendevalda och 24 tjänstepersoner enkätfrågan.

3.1.2. Socialnämnden

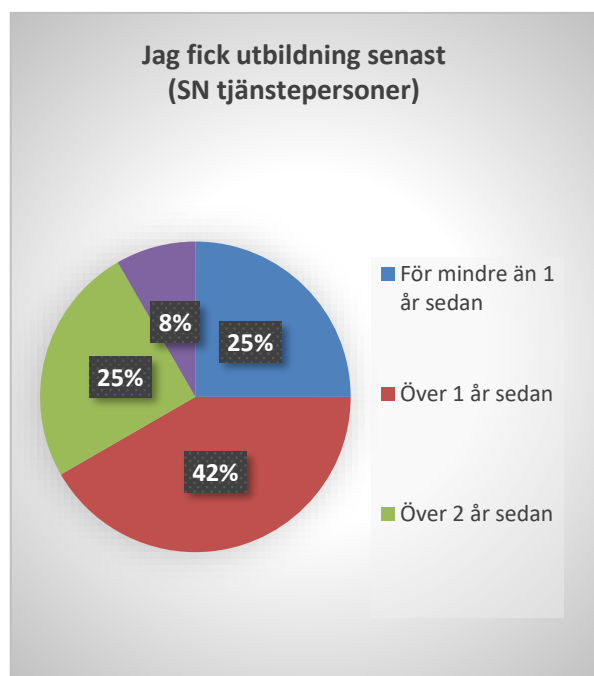
I intervjuer med förtroendevalda och tjänstepersoner framkommer att det anses finnas tillräckligt med kunskap om barnkonventionen. I intervju med socialnämndens presidium förmedlas dock att utbildning för de förtroendevalda har diskuterats men att inget beslut ännu har tagits.

För myndighetsenheten uppges att utbildning och kompetensutveckling ges löpande inom enheten. Exempelvis har samtliga tjänstepersoner på enheten deltagit i särskilda interna webbaserade utbildningsinsatser inför att barnkonventionen skulle bli lag. Vidare har enheten haft en verksamhetsdag för att uppmärksamma barns delaktighet utifrån barnkonventionen. En medarbetare ska genomgå utbildning för att bli barnkoordinator, vilket beskrivs bidra med extra spetskompetens på området barnrätt. Utöver ovannämnda utbildningsinsatser finns utbildning i verktygen BBIC (Barns behov i centrum) och signs of safety⁷ till berörda tjänstepersoner.

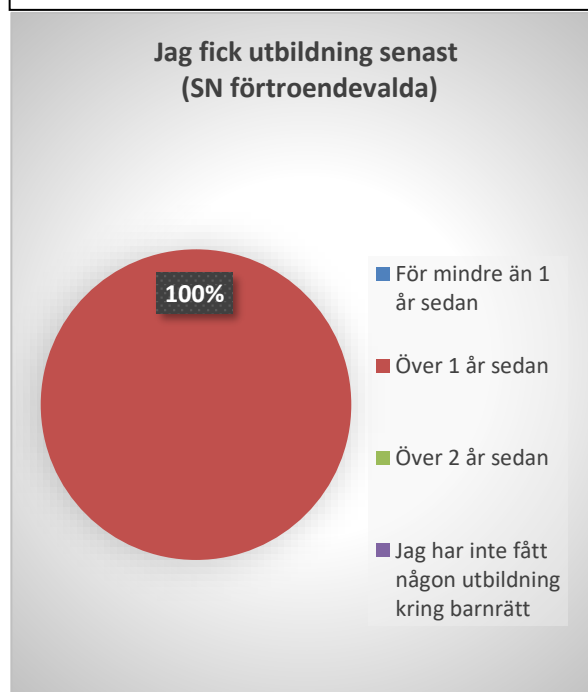
Det sker ingen uppföljning kring vilka som gått utbildning i barnkonventionen. Enligt uppgift är det upp till respektive verksamhet att säkerställa att det finns tillräcklig kunskap.

Enkätresultatet visar att samtliga förtroendevalda har fått utbildning för mindre än två år sedan, dock noterar vi att flera svarande hoppade över denna fråga i enkäten. Majoriteten av de svarande tjänstepersonerna inom socialnämnden anger att de har fått utbildning i barnrätt för mindre än två år sedan. Det är relativt få svarande som uppger att de aldrig fått någon utbildning. Bilden som framträder i intervjuerna bekräftas av enkätresultatet.⁸

Tabell 2.1 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom socialförvaltningen baserat på 12 st svarande

Tabell 2.2 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom socialnämnden baserat på 5 st svarande

⁷ En lösningsfokuserad metod med koppling till barnkonventionen som syftar till att involvera det egna nätverket och skapa samverkan och partnerskap kring familjer.

⁸ Inom socialnämnden besvarade 9 förtroendevalda och 14 tjänstepersoner enkätfrågan.

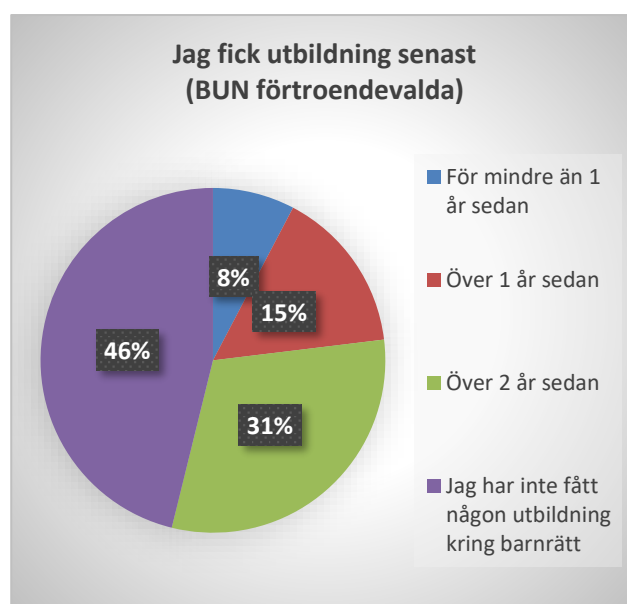
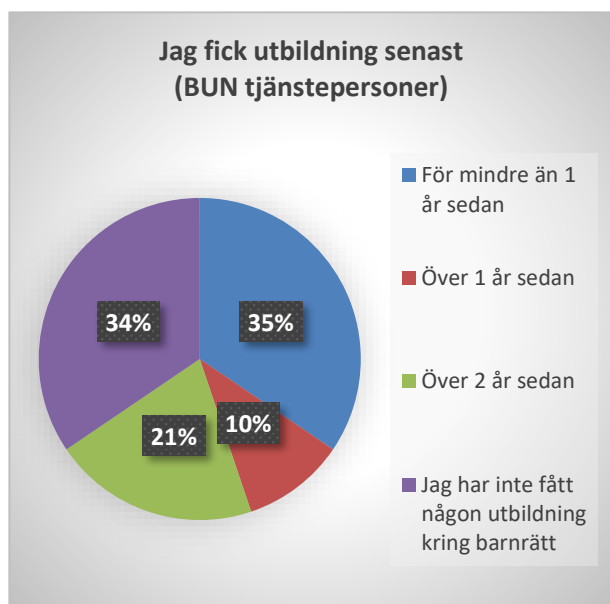
3.1.3. Barn- och utbildningsnämnden

Inom barn- och utbildningsnämnden beskriver förtroendevalda och tjänstepersoner att utbildning i barnkonventionen ges löpande. Enligt uppgift hade representanter från förvaltningen inför att barnkonventionen blev lag ett utbildningstillfälle för de förtroendevalda kring barnkonventionen. I intervjuer framkommer att samtliga rektorer har fått utbildning i barnkonventionen.

Enkätsvaren visar att närmare hälften av de förtroendevalda uppger sig sakna utbildning i barnkonventionen och dess tillämpning. 23 procent av politikerna uppger att de fått utbildning inom de två senaste åren. Även enkätresultat från tjänstepersonerna ger en annorlunda bild än den som framträder i intervjuerna. Majoriteten av de svarande tjänstepersonerna uppger sig sakna utbildning eller ha fått utbildning för mer än två år sedan. 34 procent uppger att de saknar utbildning, men då frågan är ställd utifrån om utbildning getts i barnrätt menar vissa intervjuade att det kan göra att de svarande skiljer på barnrätt och barnkonventionen, då det inte ges utbildning i barnrätt. Resultatet presenteras i tabeller nedan.⁹

Tabell 3.1 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom Barn-och utbildningsförvaltningen baserat på 29 st svarande

Tabell 3.2 antal i procent som fått utbildning i barnrätt/barnkonventionen inom Barn-och utbildningsnämnden baserat på 13 st svarande

⁹ Inom barn- och utbildningsnämnden svarade 15 förtroendevalda och 40 tjänstepersoner på frågan.

4. Uppföljning av arbetet med barnkonventionen

4.1.1. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen genomför ingen specifik uppföljning av om barnkonventionen och grundprinciperna är närvarande i arbete och beslut i verksamheterna. Dock beskriver de i intervju att de har förtroende för att verksamheterna inom kommunstyrelsens förvaltning arbetar utifrån barnkonventionen. I enkätsvaren svarar mindre än hälften av de förtroendevalda att nämnden har beslutat hur återrapportering av arbetet med barnkonventionens efterlevnad ska ske. Avseende tjänstepersonerna är det mindre än en fjärdedel som anser att det finns rutiner för att följa upp och utvärdera förvaltningsarbetet utifrån barnkonventionen

Inom ramen för granskningen har två nämndbeslut granskats i syfte att utvärdera om barnkonventionen har beaktats vid beslut och om checklistan för barnperspektivet har använts inför beslut. De två beslut som granskades var följande:

- ▶ Handlingsplan kommunalt aktivitetsansvar för ungdomar, Västerviks kommun, beslut 2020-11-09
- ▶ Ny förskola inom fastigheterna Homman 1 och 2, Västervik - beslut om nybyggnation, 2020-01-28

Beslutsgranskningen visar att den framtagna mallen för tjänsteskrivelse där det framgår om barnkonventionen har beaktats inte använts. Vidare finns ingen dokumentation om checklistan har beaktats inför beslut eller annan notering om barnkonventionen.

4.1.2. Socialnämnden

Nämnden genomför ingen specifik uppföljning av arbetet med barnkonventionen, utan det beskrivs ske indirekt som en del i det övergripande arbetssättet. I enkätsvaren svarar hälften av de förtroendevalda att nämnden har beslutat hur återrapportering av arbetet med barnkonventionens efterlevnad ska ske. Avseende tjänstepersonerna är det mindre än en tredjedel som anser att det finns rutiner för att följa upp och utvärdera förvaltningsarbetet utifrån barnkonventionen.

Varje år tar enheterna inom individ- och familjeomsorgen fram en verksamhetsberättelse för sin enhet. I verksamhetsberättelsen för myndighetsenheten för 2019 framgår att antalet anmälningar rörande barn och inledda barnavårdsutredningar har ökat. En av orsakerna beskrivs vara att det finns en högre medvetenhet och kunskap i samhället, där barnperspektivet och barnrätten får mer framträdande roll. I övrigt finns inget beskrivet kring barnkonventionen.

Utöver verksamhetsberättelser finns lokala kvalitetsberättelser, där mätpunkter, granskningsresultat, åtgärder och planerade åtgärder framgår. I samtliga kvalitetsberättelser utom för vuxengruppen lyfts barns delaktighet som ett förbättringsområde.

Inom ramen för granskningen har två nämndbeslut granskats i syfte att utvärdera om barnkonventionen har beaktats vid beslut och om checklistan för barnperspektivet har använts inför beslut. De två beslut som granskades var följande:

- ▶ Revidering av riktlinjer för öppenvård 2020-02-06
- ▶ Nya lokaler för myndighets- och utredningsenheten 2020-02-06

Beslutsgranskningen visar att den framtagna mallen för tjänsteskrivelse där det framgår om barnkonventionen har beaktats inte använts. Vidare finns ingen dokumentation om checklistan har använts eller annan notering om barnkonventionen.

4.1.3. Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden genomför ingen specifik uppföljning av arbetet med barnkonventionen, det beskrivs i intervjuer istället ske indirekt genom det övergripande arbetssättet. Uppföljning i verksamheten beskrivs i verksamhetsplanens årshjul och återrapportering sker utifrån årshjulet till nämnden. I 2019 års verksamhetsberättelse beskrivs bland annat nämndens verksamhet, delområden och det systematiska kvalitetsarbetet med årshjul som har koppling till principerna i barnkonventionen. Exempelvis beskrivs i verksamhetsberättelsen att genom analoga och digitala verktyg har barnen blivit mer delaktiga i sin lärmiljö, elever får vara delaktiga kring ombyggnationer eller om sådant som ska byggas på skolgården samt genom arenorna så som klassråd, fritidsråd, elevråd och kostråd.

I enkätsvaren svarar hälften av de förtroendevalda att nämnden har beslutat hur återrapporteringen av arbetet med barnkonventionens efterlevnad ska ske och tjänstepersonerna menar i sina enkätsvar att återrapporteringen är tydlig. I intervjuer med nämndens presidium framgår att uppföljning och återrapportering sker utifrån årshjulet och upplevelsen är att de underlag och information som ges till nämnden från tjänstepersonerna är tydliga, dock är uppfattningen att inte alla förtroendevalda inom nämnden tar del av underlaget.

Vi har gjort en granskning av två nämndbeslut i syfte att utvärdera om barnkonventionen har beaktats vid beslut och om checklistan för barnperspektivet har använts inför beslut. De två beslut som granskats är:

- ▶ Plan för utbildning - Introduktionsprogrammen Västerviks Gymnasium läsåret 2020/2021 2020-09-01
- ▶ Handlingsplan kommunalt aktivitetsansvar för ungdomar, Västerviks kommun, 2020-03-10

Beslutsgranskningen visar att mallen för tjänsteskrivelsen använts och i att det i besluten finns en kortfattad motivering om att barnkonventionen har beaktats.

5. Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är kommunstyrelsen inte fullt ut lever upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna. Bedömningen grundas på att det saknas en tydlig styrning, uppföljning och ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionen. Därtill saknas tillräckliga kunskaper om barnkonventionen inom kommunstyrelsen.

Vi bedömer att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden till stor del lever upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna. Vår bedömning grundar vi på att det finns framtagna riktlinjer som svarar mot barnkonventionens principer. Vi ser dock ett antal utvecklingsområden. Avseende socialnämnden ser vi att det inte genomförs uppföljning. Vi bedömer också att det saknas ett samlat grepp utifrån de många rutiner, riktlinjer och verktyg som finns, då det saknas ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionen. Därtill bedömer vi att det saknas tillräckliga kunskaper om barnkonventionen. Avseende barn- och utbildningsnämnden ser vi att befintliga rutiner, processer, handlingsplaner och verktyg med fördel kan förtydligas utifrån barnkonventionens grundprinciper.

5.1. Svar på bedömningar och revisionsfrågor

5.1.1. *Beaktas och inkorporeras barnkonventionens grundprinciper vid framtagandet av kommunala mål och styrdokument?*

Vår bedömning avseende *kommunstyrelsen* är att barnkonventionens grundprinciper inte har beaktats och inkorporeras i tillräcklig utsträckning vid framtagande av mål och styrdokument. Det finns behov av att se över hur barnkonventionen ska ingå som en del i styrningen. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ I *Mål- och styrdokument för Västerviks kommuns arbete med barn och unga* finns mål för arbetet. Dokumentet är inte känt eller levande inom kommunen. I dokumentet anges även att respektive förvaltning ska avsätta minst 150 000 kr per år för finansiering av olika aktiviteter med fokus på samverkan. Det framgår av granskningen att ingen finansiering sker från förvaltningarna.
- ▶ I *Mål- och styrdokument för Västerviks kommuns arbete med barn och unga* beskrivs styrgruppen för barn och unga. I intervjuer framgår att det inte är tydligt vilket uppdrag som styrgruppen har i kommunen, inte heller vilka arbetsformerna är och på vilket sätt återrapportering ska ske.
- ▶ I kommunstyrelsens verksamhetsplan och övriga styrdokument saknas koppling till barnkonventionens grundprinciper.
- ▶ Det saknas riktlinjer och rutiner kring hur verksamheterna praktiskt ska arbeta utifrån barnkonventionen.
- ▶ På kommunövergripande nivå finns representanter utsedda som har till uppgift att driva barnrättsfrågan och identifiera åtgärder för att höja kommunens kapacitet gällande barnrättsarbetet. Upplevelsen bland intervjuade är att de åtgärder som tagits fram av representanter i nätverksgruppen inte anses vara kända ute i verksamheterna och att åtgärderna inte har fått genomslag i det praktiska arbetet.

Vår bedömning avseende *socialnämnden* är att barnkonventionens grundprinciper endast delvis har beaktats och inkorporerats vid framtagande av mål och styrdokument. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Det är inte uttryckt eller tydliggjort att arbetet bedrivs utifrån barnkonventionen, även om barnkonventionen till viss del är en del av socialtjänstlagen.
- ▶ Av enkätsvaren framgår att det för flera tjänstepersoner på förvaltningen inte är helt tydligt i styrdokumenterna hur de ska arbeta utifrån barnkonventionen.
- ▶ Av enkätsvaren var det mindre än en tredjedel av tjänstepersonerna som upplevde att förvaltningen har rutiner och riktlinjer som visar hur arbetet utifrån barnkonventionen ska bedrivas.

Vår bedömning avseende *barn- och utbildningsnämnden* är att barnkonventionens grundprinciper till stor del har beaktats och inkorporerats vid framtagande av mål och styrdokument. Denna bedömning baserar vi på enkätsvaren där majoriteten av förtroendevalda och tjänstepersoner anser att nämnden inkorporerar barnkonventionen vid framtagande av mål och styrdokument samt att dokumenten är tydliga. Vidare grundas bedömningen på att intervjuade anser att barnkonventionen är en del av verksamheternas uppdrag, genom den tydliga inkorporeringen i skollagen.

5.1.2. Finns det beslut och målsättningar kring att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet?

Vår bedömning avseende *kommunstyrelsen* är att det inom enheten för arbete och kompetens till stor del finns beslut och målsättningar att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Det finns en målsättning inom enheten arbete och kompetens att hembesök ska genomföras för att säkerställa att barn och unga blir delaktiga i beslut som rör dem.
- ▶ I riktlinjer för försörjningsstöd står barnkonventionen med som en viktig del vid bedömningar.
- ▶ Det beskrivs i mål för verksamheten att användandet av instrument X är ett verktyg för att säkerställa systematik i arbetet utifrån barnkonventionen.

Vi noterar dock att det framkommer i enkäten att det är svårt för de verksamheter som saknar tydlig koppling till arbete med barn att veta hur de ska arbeta utifrån barnkonventionen.

Vår bedömning avseende *socialnämnden* är att det i stor utsträckning finns beslut och målsättningar att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Det beskrivs i årshjulen att frågor ska ställas till barn och unga i samband med utredningar.
- ▶ Området för barns delaktighet följs upp i de kvalitetsberättelser som förvaltningen delgett revisionen.

Vår bedömning avseende *barn- och utbildningsnämnden* är att det i stor utsträckning finns beslut och målsättningar för att stärka barn och ungas rätt till inflytande och delaktighet. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Det finns mål kopplade till barn och ungas delaktighet och inflytande både på nämnds- och verksamhetsnivå.

- ▶ Inom nämnden finns flera forum och former för att göra barn och unga delaktiga genom undervisning om barnkonventionen, enkätundersökningar och råd.

Upplevelsen hos elever är dock att de främst är med i beslut som rör exempelvis inköp och att det är svårt för samtliga barn att vara med och påverka. Med anledning av detta finns förbättringspotential kring att skapa delaktighet på ett övergripande plan samt att utveckla vägar för att göra samtliga barn delaktiga.

5.1.3. Finns det kunskap om barnkonventionen bland politik och tjänstemän? I vilken utsträckning har utbildning ägt rum?

Vår bedömning avseende *kommunstyrelsen* är att det saknas tillräckligt med kunskap om barnkonventionen bland såväl förtroendevalda och tjänstepersoner. Det behöver säkerställas att utbildning har skett i tillräcklig utsträckning och att utbildning ges kontinuerligt. Bedömningen grundas på följande iakttagelser:

- ▶ Det är en högre andel förtroendevalda än tjänstepersoner som har fått utbildning de senaste två åren.
- ▶ Majoriteten av tjänstepersonerna anser att det finns behov av ökad kunskap om barnkonventionen inom förvaltningen.
- ▶ Det sker ingen uppföljning av vilka som har fått utbildning och i vilken utsträckning.

Vår bedömning avseende *socialnämnden* är att det till stor del finns kunskap om barnkonventionen bland såväl förtroendevalda som tjänstepersoner, men att dessa med fördel kan stärkas. Det behöver säkerställas att utbildning har skett i tillräcklig utsträckning och att utbildning ges kontinuerligt. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Vid intervjuer med socialnämndens presidium framkommer att ingen av de förtroendevalda gått utbildning kring barnkonventionen. Samtidigt visar enkätresultatet att förtroendevalda har bättre kunskaper om barnkonventionen än tjänstepersoner.
- ▶ Det sker ingen uppföljning av vilka som har fått utbildning och i vilken utsträckning utbildning har ägt rum.

Vår bedömning avseende *barn- och utbildningsnämnden* är att det till stor del finns kunskap om barnkonventionen bland såväl förtroendevalda och tjänstepersoner. Behov finns dock att följa upp och att säkerställa att utbildning sker i tillräcklig utsträckning och att utbildning ges kontinuerligt. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Mer än hälften av de förtroendevalda och tjänstepersonerna uppger i enkäten att de saknar utbildning eller att de har fått utbildning för mer än två år sedan.
- ▶ Det sker ingen uppföljning av vilka som har fått utbildning och i vilken utsträckning utbildning har ägt rum.

5.1.4. Finns det ett systematiskt arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa?

Vår bedömning avseende *kommunstyrelsen* är att det saknas ett systematiskt arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Det saknas rutiner för hur bedömningar och prövningar utifrån barnets bästa ska ske utifrån barnkonventionen.
- ▶ Checklistan och tjänsteskrivelsen om barnkonventionen används inte inför beslut.

Vi ser dock positivt på att det pågår ett arbete med att fastställa hur barnkonventionen ska omsättas i det praktiska arbetet.

Vår bedömning avseende *socialnämnden* är att det till viss del finns ett systematiserat arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Inom individ- och familjeomsorgen sker prövning av barnets bästa utifrån de framtagna årshjul, checklistor och verktyg som finns för de olika enheterna.
- ▶ Resultatet av de kontroller som görs utifrån årshjulen sammanställs i lokala kvalitetsrapporter, som utgör underlag för revidering av årshjulen inför kommande år.
- ▶ Checklistan och tjänsteskrivelsen om barnkonventionen har dock inte använts inför beslut.

Vi ser vidare att det finns ett behov av att komma överens om ett gemensamt arbetssätt kring de många rutiner, riktlinjer och verktyg för att skapa systematik i arbetet.

Vår bedömning avseende *barn- och utbildningsnämnden* är att det finns ett systematiserat arbetssätt för bedömningar och prövningar av barnets bästa. Arbetet sker utifrån rutiner, processer, handlingsplaner och verktyg framtagna för verksamheterna. Vår bedömning är att dessa ger goda förutsättningar för att bedriva ett systematiskt arbete utifrån barnets bästa, men att de med fördel kan förtydligas utifrån barnkonventionens grundprinciper. Detta då det i dokumenten inte finns en direkt beskrivning av barnkonventionens grundprinciper. Vi ser också att det inför beslut som rör barn finns motivering om att barnkonventionen har beaktats i tjänsteskrivelser och i nämndens protokoll. Checklistan används enligt uppgift i samband med detta, dock saknas dokumentation om checklistans användning.

5.1.5. Sker uppföljning av arbetet med barnkonventionen och hur väl grundprinciperna inorporerats i arbetssätt och beslut?

Vår bedömning avseende *kommunstyrelsen* är att det är en brist att det inte genomförs uppföljning av arbetet med barnkonventionen. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Av beslutsgranskningen framgår att det saknas dokumentation om huruvida barnkonventionen har beaktats vid beslut.
- ▶ Ingen uppföljning sker utifrån styrgruppens arbete

Vår bedömning avseende *socialnämnden* är att det inte finns en tillräcklig uppföljning av arbetet med barnkonventionen. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Uppföljning sker indirekt som en del i det övergripande arbetssättet genom verksamhetsberättelser och lokala kvalitetsberättelser.
- ▶ Beslutsgranskningen visar att det saknas dokumentation om huruvida barnkonventionen har beaktats vid beslut.

Vår bedömning avseende *barn- och utbildningsnämnden* är att det finns en tillräcklig uppföljning av arbetet med barnkonventionen, men att arbetet kan förtydligas. Denna bedömning baserar vi på följande iakttagelser:

- ▶ Uppföljning sker indirekt som en del av det övergripande arbetssättet.
- ▶ Av beslutsgranskningen finns en kortfattad beskrivning om att barnkonventionen har beaktats vid beslut.

5.2. Rekommendationer

Med utgångspunkt i granskningens iakttagelser rekommenderas kommunstyrelsen att:

- ▶ På kommunövergripande nivå klargöra vad barnkonventionen och dess principer betyder och vad arbetet utifrån barnkonventionen ska innefatta för Västerviks kommun.
- ▶ Tydliggöra arbetssätt och rutiner utifrån en uttryckt koppling till barnkonventionen och barnkonventionens principer för att medvetandegöra och förtydliga det arbete som bedrivs.
- ▶ Tydliggöra för och stödja verksamheterna i hur barnkonventionen ska tillämpas och vad tillämpningen ska innebära i praktiken.
- ▶ Systematiskt följa upp hur samtliga verksamheter tillämpar barnkonventionens principer samt vilka effekter det ger i verksamheten och för barn och unga i praktiken.
- ▶ Säkerställa genomförandet av identifierade åtgärder för att öka kapaciteten kring barnkonventionen.
- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräckligt med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.

Socialnämnden rekommenderas att:

- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräcklig med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.
- ▶ Komma överens om ett gemensamt arbetssätt kring de många rutiner, riktlinjer och verktyg för att skapa ett systematiskt arbetssätt kring barnkonventionens principer.
- ▶ Säkerställa att utgångspunkt tas i barnkonventionen i samtliga beslut som rör barn med utgångspunkt i bland annat barnchecklistan och i mallen för tjänsteskrivelse.

Barn- och utbildningsnämnden rekommenderas att:

- ▶ Säkerställa att förtroendevalda och tjänstepersoner får tillräckligt med utbildning och att det erbjuds återkommande utbildningar om barnkonventionen och dess tillämpning.
- ▶ Se över om styrdokument och rutiner kan förtydligas utifrån barnkonventionens principer.

Västervik den 15 december 2020

Sara Shamekhi
EY

Emelie Duong
EY

Hanne Höglund Rydén
EY

Källförteckning

Intervjuade

- ▶ Kommunstyrelsens presidium
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens presidium
- ▶ Socialnämndens presidium
- ▶ Kommundirektör
- ▶ Kanslichef
- ▶ Representanter från barn- och ungdomsnätverket
- ▶ Utbildningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Verksamhetschef, grundskola, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Verksamhetschef, gymnasium, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Verksamhetschef, förskola, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Elevhälsochef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Barn från elevrådet, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ 1:e socialsekreterare, enheten för arbete och kompetens, kommunstyrelsen
- ▶ Handläggare, enheten för arbete och kompetens, kommunstyrelsen
- ▶ Individ- och omsorgschef, socialförvaltningen
- ▶ Utvecklingsledare, socialförvaltningen
- ▶ Socialsekreterare, myndighetsenheten, socialförvaltningen
- ▶ 1:e socialsekreterare, myndighetsenheten, socialförvaltningen

Dokument

Förklaring:

U.å= utan år

Socialnämnden:

- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering i vuxengruppen. Årshjul egenkontroll. (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Utredningsgrupp. Årshjul egenkontroll. (2020)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Mottagning barn och ungdom. Årshjul egenkontroll. (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Barn och ungdomsgrupp. Årshjul egenkontroll. (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Mars-förhandsbedömning 1:e socialsekreterare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Februari-Kommunikation Granskning av handläggare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. April-Barns delaktighet/inflytande vid insats (ej placerade) Granskning av utredare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (2019)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. Juli-Barnperspektiv i vuxenärenden. Granskning av utredare/handläggare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (u.å)

- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. September-förhandsbedömning 1:e socialsekreterare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (u.å)
- ▶ Kvalitetsuppföljning och egenkontroll av ärendehantering. September-Placerade barn (under 18-år). Granskning av handläggare. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten (u.å)
- ▶ Arbetsplan för implementering av Barnkonventionen på Familjeenheten. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen. Västervik (2010-08-01)
- ▶ Checklista mottagning. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten. Antagen 2019-03-01. (2020-02-04)
- ▶ Checklista öppenvård. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten. Antagen 2019-03-01 (2020-02-04)
- ▶ Checklista utredningsprocess. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten. Antagen 2019-03-01 (2020-02-05)
- ▶ Checklista Utredningsprocess våld i nära relationer. Socialförvaltningen individ och familjeomsorgen Myndighetsenheten. Antagen 2019-03-01 (2020-02-05)
- ▶ Familjeenhetens ärenderutin 4:1, bistånd. Socialförvaltningen, Familjeenheten (u.å)
- ▶ Familjeenhetens ärenderutin 3:1, råd och stöd. Socialförvaltningen, Familjeenheten (u.å)
- ▶ Folder. Dina rättigheter i ett familjehem/HVB-hem. Västerviks kommun (u.å)
- ▶ Kvalitetsarbete Familjeenheten 2019. Socialförvaltningen (2019)
- ▶ Lokal kvalitetsberättelse för barn- och ungdomsgruppen 2019. Socialförvaltningen Ungdomsgruppen Individ- och familjeomsorg (2019)
- ▶ Lokal kvalitetsberättelse för mottagningsgruppen 2019. Socialförvaltningen Mottagningsgruppen Individ- och familjeomsorg (2019-01-19)
- ▶ Kvalitetsberättelse för Myndighetsenheten 2019. Socialförvaltningen Myndighetsenheten Individ- och familjeomsorg (2020-01-20)
- ▶ Kvalitetsberättelse för Vuxengruppen Socialförvaltningen Vuxengruppen Individ- och familjeomsorg (2020-01-13)

Barn- och utbildningsnämnden:

- ▶ Verksamhetsberättelse 2019 Myndighetsenheten (2019-12-31)
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens. Verksamhetsberättelse 2019 – Sammanfattning av kvalitetsarbetet Barn- och utbildningsförvaltningen (2020-01-27)
- ▶ Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan och detaljbudget 2020. Barn och utbildningsförvaltningen (2019-11-05)
- ▶ Bilaga.1 Översynsarbete elevhälsa och systematiska hälsosamtal. Västerviks gymnasium
- ▶ Bilaga 2.Tids-och aktivitetsplan Främjande och systematiskt kvalitetsarbete kring hälsa och lärande VGY
- ▶ Bilaga.3 Implementering IHM 2019
- ▶ Bilaga 4. Mall för EHM
- ▶ Förskolans verksamhetsmål 2020
- ▶ Förskola -Ett hållbart nu för en hoppfull framtid. Barn- och utbildningsförvaltningen.
- ▶ Verksamhetsplan 2020 för grundskolan inklusive fritidshemmen (2020-02-10)
- ▶ Grundskolans verksamhetsmål, Verksamhetsplanen i praktiken 2020

Kommunstyrelsen:

- ▶ Checklista för barnperspektivet vid beslut i Västerviks kommun. Kommunstyrelsen (2017-11-27)
- ▶ Barnkonventionen blev lag 1 januari 2020 – hur kan vi arbeta vidare? Representanter i barn- och ungdomsnätverket Västerviks kommun (2020-10-07)

- ▶ Tjänsteskrivelse, kommunstyrelsens förvaltning (2020-09-22)
Mål- och styrdokument för Västerviks kommuns arbete med barn och ungdomar
kommunstyrelsen (2014-04-28)
- ▶ Detaljbudget/ verksamhetsplan 2020 Kommunstyrelsen (2019-12-09)
- ▶ Instrument X del 1,2,3,4 Västerviks kommun
- ▶ Detaljbudget/ verksamhetsplan 2020 Enheten för arbete och kompetens Västerviks
kommun, kommunstyrelsens förvaltning
- ▶ Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd år 2020 Kommunstyrelsen
(2019-12-09)
- ▶ Kommunstyrelsens beslut deltagare i barn- och ungdomsnätverket Kalmar län (2018-
10.22)

Bilaga 1. Enkäterna i sin helhet

Förtroendevalda

1. Jag har förtroendeuppdrag i:

Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden

2. Vänligen ta ställning till nedan påstående:

Jag anser att min styrelse/nämnd har beaktat och inkorporerat barnkonventionens grundprinciper vid framtagande av mål och styrdokument

I begränsad utsträckning   Inte alls   Vet ej

3. Jag anser att det i styrdokument och policyer för min styrelse/nämnd framgår att arbete ska ske med barns rättigheter.

Ja   Nej   Vet ej

4. Min styrelse/nämnd har identifierat vilka områden eller åtgärder som bör prioriteras när det gäller att utveckla det barnrättsliga arbetet.

Ja   Nej   Vet ej

5. Min styrelse/nämnd har beslutat hur återrapportering av arbetet med barnkonventionens efterlevnad ska ske.

Ja   Nej   Vet ej

6. Utveckla gärna ditt svar på frågan ovan:

7. Jag känner till checklistan för barnperspektivet i Västerviks kommun.

Ja   Nej

8. Vänligen ta ställning till nedan påstående:

Checklistan för "barnperspektivet i Västerviks kommun" ligger till grund för min styrelse/nämnds styrning och beslut.

I begränsad utsträckning   Inte alls   Vet ej

9. Vänligen ta ställning till nedan påstående:

Min styrelse/nämnd följer upp användandet av checklistan för barnperspektivet i Västerviks kommun

I begränsad utsträckning   Inte alls   Vet ej

10. Kunskap och statistik om barns uppväxtvillkor används som underlag för beslut.

Vid alla beslut
I de flesta beslut
Vid vissa beslut
Inte alls
Vet ej

11. Vänligen ta ställning till nedan påstående:

Min styrelse/nämnd följer upp om barnkonsekvensanalyser ligger till grund för beslutsfattande i frågor som rör barn.

I begränsad utsträckning   Inte alls   Vet ej

12. När det i din styrelse/nämnds protokoll står att barnperspektivet är beaktat: enligt din uppfattning, vad betyder det konkret att barnperspektivet är beaktat?

13. När fick du utbildning om barnkonventionen och dess tillämpning senast?

För mindre än 1 år sedan
Över 1 år sedan
Över 2 år sedan
Jag har inte fått någon utbildning kring barnrätt

14. Lämna gärna övriga synpunkter eller kommentarer:

Tjänstepersoner

1. Jag arbetar inom:

Kommunstyrelsens förvaltning
Socialförvaltningen
Barn- och utbildningsförvaltningen
Annan enhet

2. Inom kommunstyrelsens förvaltning arbetar jag inom:

Enheten för samhällsbyggnad
Kulturenheten
Enheten för arbete och kompetens

3. På socialförvaltningen arbetar jag inom:

Individ- och familjeomsorg
Omsorg funktionsnedsatta

4. Min funktion/titel är:

Rektor
Ingår i elevhälsan
Övrig chef
Handläggare
Annan

5. Välj de alternativ som stämmer in på dig:

Jag fattar beslut som rör barn
Jag bereder ärenden som rör barn
Jag verkställer de beslut som rör barn
Jag fattar, verkställer eller bereder ej beslut som berör barn
Annan - vänligen utveckla

6. Jag har ett ansvar för att driva eller samordna det barnrättsliga arbetet på min förvaltning/enhet.

Ja   Nej

7. På vilket sätt, hur länge och i vilken omfattning har du ett ansvar för att driva eller samordna det barnrättsliga arbetet på din förvaltning/enhet?

8. Vänligen ta ställning till nedan påstående:

Jag upplever att det i styrdokumentet och policyer för min verksamhet framgår hur jag ska arbeta med barns rättigheter utifrån barnkonventionen.

I hög utsträckning
Till viss del
I begränsad utsträckning
Inte alls
Vet ej

9. Förvaltningen har rutiner, riktlinjer eller liknande som beskriver hur medarbetare i sitt löpande arbete ska arbeta med barns rättigheter utifrån barnkonventionen.

Ja   Nej   Vet ej

10. Utveckla gärna ditt svar på frågan ovan:

11. Jag har kännedom om hur barns rättigheter utifrån barnkonventionen ska beaktas i rapporter, informationsmaterial och annat material som tas fram.

Ja   Nej   Vet ej

12. Vänligen ta ställning till nedan påståenden.

Jag anser att förvaltningsledningen är engagerad i och stödjer arbetet med barns rättigheter utifrån barnkonventionen

I hög utsträckning

Till viss del

I begränsad utsträckning

Inte alls

Vet ej

13. Utveckla gärna ditt svar på frågan ovan:

14. Vänligen ta ställning till nedan påståenden.

Jag upplever att det för förvaltningen finns rutiner för att följa upp och utvärdera enhetens/förvaltningens arbete med barns rättigheter utifrån barnkonventionen (exempelvis, metoder, verktyg och handlingsplaner).

I hög utsträckning

Till viss del

I begränsad utsträckning

Inte alls

Vet ej

15. Det finns forum/arenor inom förvaltningen för samverkan där barnets rättigheter regelbundet diskuteras.

Ja   Nej   Vet ej

16. Jag använder "checklista för barnperspektivet" vid beredning av beslut:

Vid alla beredningar av beslut

I de flesta beredningar av beslut

Vid vissa beredningar av beslut

Inte alls

Jag har ingen kännedom om checklistan

Jag bereder inga beslut

17. Varför använder du inte "checklista för barnperspektivet" vid beredning av beslut?

18. Jag använder "checklista för barnperspektivet" vid fattande av beslut:

Vid alla beslut

I de flesta beslut

Vid vissa beslut

Inte alls

Jag har ingen kännedom om checklistan 25 36%

Jag tar inga beslut

19. Varför använder du inte "checklista för barnperspektivet" vid fattande av beslut?

20. Jag upplever att barnets bästa väger tungt i mitt arbete som rör barn.

I hög utsträckning
Till viss del
I begränsad utsträckning
Inte alls
Vet ej
Mitt arbete berör ej barn

21. Jag upplever att barnkonsekvensanalyser ligger till grund för beslutsfattande i frågor som rör barn

Vid alla beslut
I de flesta beslut
Vid vissa beslut
Inte alls
Jag vet inte vad en barnkonsekvensanalys
Vet ej
Mitt arbete berör ej barn

22. Jag upplever att rutiner för att inhämta barns synpunkter inför beslut som rör barn

Mycket tydliga
Ganska tydliga
Ganska otydliga
Det finns inga rutiner
Vet ej

23. Det finns information i min verksamhet som är riktad till och anpassad för barn.

På kommunens webbplats
På sociala medier
Skriftligt material
Digitalt informationsmaterial
Information riktad till och anpassad för barn saknas
Övrigt

24. Jag fick utbildning om barnrätt senast för:

För mindre än 1 år sedan
Över 1 år sedan
Över 2 år sedan
Jag har inte fått någon utbildning kring barnrätt

25. Vänligen ta ställning till nedan påstående.

På förvaltningen finns tillräcklig kunskap om barnkonventionen/barnrätt.

I hög utsträckning
Till viss del
I begränsad utsträckning
Inte alls
Vet ej

26. Upplever du att det finns hinder inom organisationen när det gäller uppdraget att utveckla det barnrättsliga arbetet? Vänligen ange vilka i så fall

27. Lämna gärna övriga synpunkter eller kommentarer

Bilaga 2. Ungdomsmotioner

Ungdomsmotion	Beredning inom:	Kommunfullmäktige beslutar att:
Höja lönen inom äldreomsorgen	Socialnämnden och kommunstyrelsen	Motionen anses vara besvarad med anledningen av att för att höja lönerna krävs politiska beslut och detta främst på riksnivå. Mer pengar till kommunerna är viktigt då kommunernas utrymme idag är begränsade. Hur stora löneökningarna ska bli regleras framförallt via fackliga förhandlingar på central nivå, om att höja lönen inom äldreomsorgen.
Regleringar av Komvux och SFI:s flytt behövs nu	Barn och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen	Avslå motionen men anledning av att de inte har kunnat se att flytten av Komvux och SFI har lett till en ökad otrygghet för elever vid Västerviks gymnasium
Körkortsteori	Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen	Avslå motionen med anledning att skollagen och gymnasieförordningen inte tillåter att gymnasiet skapar egna kurser.
Håll koll på drogerna	Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen	Motionen anses vara besvarad då flera av de efterfrågade insatserna redan pågår.
Studietid eller möjlighet att få hjälp efter skolan	Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen	Motionen avses vara besvarad. Västerviks gymnasium utifrån nuvarande resurser inte har några möjligheter att erbjuda sådan studiehjälp efter skoldagens slut under ledning av lärare. Inför kommande budgetår kan skolledningen ta med elevens önskemål för att utreda eventuella möjligheter till studiehjälp efter skoldagens slut.
Konstgräsplan i Gamleby	Kommunstyrelsen	Motionen anses vara besvarad mot bakgrund av att förslaget inte är genomförbart inom en snar framtid då budget saknas. Det bedöms dock finnas behov av ytterligare konstgräsplan i kommunen och att detta behov bör vägas mot andra behov inom idrotts- och fritidssektorn.
Stärkt sexualundervisning i skolan	Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen	Motionen anses vara besvarad med anledningen av att arbetet med att lärare ska utbildas i hederskultur, påbörjat på Västerviks gymnasium sedan hösten 2019 utifrån den handlingsplan kring hedersrelaterat förtryck som är framtagen av medarbetare på Västerviks gymnasium.

Tiggeriförbud i Västerviks Kommun	Kommunstyrelsen	Avslå motionen med anledning av ett generellt tiggeriförbud på alla allmänna platser inte är tillåtet att införa i kommunens lokala ordningsföreskrifter. Frågan om butiksägares rätt att avvisa personer från sin butik är inte en fråga som kommunen har möjlighet att fatta beslut om.
Sommarbuskort för elever i Västerviks kommun	Kommunstyrelsen	Motionen anses vara besvarad. Region Kalmar som ansvarar för kollektivtrafiken i länet i Kalmar län valde regionen att inte fortsätta med gratis sommarkort.